

УДК: 339.5:338.24:330.341.1

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\)-1572-1582](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22)-1572-1582)

Бала Ольга Іванівна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, <https://orcid.org/0000-0003-4972-0829>

Іванчик Володимир Степанович аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, <https://orcid.org/0009-0004-3205-9012>

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ПІДТРИМКИ ЕКСПОРТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА СВІТОВІ РИНКИ В ПЕРІОД ВІДНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті здійснено комплексне дослідження ролі економічних механізмів підтримки експорту у забезпеченні інтеграції українських підприємств на світові ринки в умовах відновлення національної економіки. Актуальність теми зумовлена необхідністю формування ефективної експортно-орієнтованої моделі розвитку, здатної забезпечити сталий економічний ріст, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників та посилення позицій України у глобальних ланцюгах створення доданої вартості в післякризовий та післявоєнний періоди. У статті проаналізовано сутність та структуру економічних механізмів підтримки експорту, зокрема фінансово-кредитні інструменти, експортне страхування та гарантування, податкові та митні стимули, державні програми субсидування, а також інституційні й інформаційно-консультаційні заходи підтримки експортерів. Особливу увагу приділено діяльності спеціалізованих інституцій експортної підтримки та їх ролі у зниженні ризиків виходу підприємств на зовнішні ринки.

Обґрунтовано значення економічних механізмів підтримки експорту для підвищення адаптивності українських підприємств до умов жорсткої міжнародної конкуренції, стимулювання інноваційної активності, модернізації виробничих потужностей та розширення асортименту експортної продукції. Доведено, що ефективна експортна підтримка сприяє не лише зростанню обсягів експорту, а й структурній перебудові національної економіки, диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків та зменшенню залежності від обмеженого кола ринків збуту.

У статті визначено ключові проблеми та обмеження реалізації економічних механізмів підтримки експорту в Україні, зокрема нестабільність фінансових

ресурсів, недосконалість нормативно-правового регулювання, фрагментарність державної експортної політики та обмежений доступ малих і середніх підприємств до інструментів підтримки.

Окреслено напрями вдосконалення системи економічних механізмів підтримки експорту з урахуванням потреб післякризового відновлення, євроінтеграційних процесів та сучасних тенденцій розвитку світової економіки. Запропоновані підходи можуть бути використані у процесі формування та реалізації державної політики стимулювання експорту та інтеграції українських підприємств у глобальний економічний простір.

Ключові слова: економічні механізми підтримки експорту, експортна політика, інтеграція у світові ринки, національна економіка, відновлення економіки, конкурентоспроможність підприємств, державне регулювання, зовнішньоекономічна діяльність, експортний потенціал, міжнародна торгівля.

Bala Olha Ivanivna Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Management and International Entrepreneurship, Lviv Polytechnic National University, Lviv, <https://orcid.org/0000-0003-4972-0829>

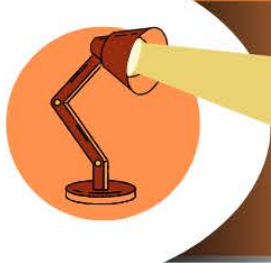
Ivantsyk Volodymyr Stepanovych postgraduate student of the Department of Management and International Entrepreneurship, Lviv Polytechnic National University, <https://orcid.org/0009-0004-3205-9012>

THE ROLE OF ECONOMIC MECHANISMS OF EXPORT SUPPORT IN ENSURING THE INTEGRATION OF UKRAINIAN ENTERPRISES INTO WORLD MARKETS DURING THE PERIOD OF RECOVERY OF THE NATIONAL ECONOMY

Abstract. The article presents a comprehensive study of the role of economic mechanisms for export support in facilitating the integration of Ukrainian enterprises into global markets amid the recovery of the national economy. The relevance of the topic is driven by the need to develop an effective export-oriented growth model capable of ensuring sustainable economic growth, enhancing the competitiveness of domestic producers, and strengthening Ukraine's position in global value chains in the post-crisis and post-war periods. The article analyzes the essence and structure of economic mechanisms for export support, including financial and credit instruments, export insurance and guarantees, tax and customs incentives, state subsidy programs, as well as institutional and informational-consulting measures for supporting exporters. Particular attention is paid to the activities of specialized export support institutions and their role in mitigating the risks faced by enterprises entering foreign markets.

The study substantiates the importance of economic mechanisms for export support in increasing the adaptability of Ukrainian enterprises to conditions of intense

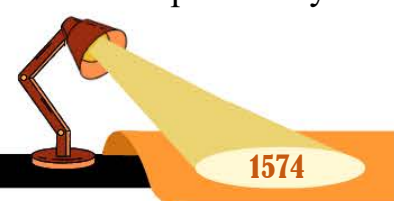
international competition, stimulating innovation, modernizing production capacities, and expanding the range of export products. It is demonstrated that effective export support not only promotes the growth of export volumes but also contributes to the structural transformation of the national economy, diversification of foreign economic relations, and reduction of dependency on a limited number of export markets.

The article identifies key problems and limitations in the implementation of economic mechanisms for export support in Ukraine, including instability of financial resources, imperfections in the regulatory framework, fragmentation of state export policy, and limited access of small and medium-sized enterprises to support instruments. Directions for improving the system of economic mechanisms for export support are outlined, taking into account the needs of post-crisis recovery, European integration processes, and contemporary trends in global economic development. The proposed approaches can be utilized in the formation and implementation of state policies aimed at stimulating exports and integrating Ukrainian enterprises into the global economic space.

Keywords: economic mechanisms for supporting exports, export policy, integration into world markets, national economy, economic recovery, competitiveness of enterprises, state regulation, foreign economic activity, export potential, international trade.

Постановка проблеми. В умовах глибоких структурних трансформацій та відновлення національної економіки особливої актуальності набуває питання інтеграції українських підприємств у світові ринки. Зовнішньоекономічна діяльність розглядається як один із ключових чинників економічного зростання, залучення інвестицій, модернізації виробництва та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів господарювання. Водночас функціонування українських підприємств у період післякризового та післявоєнного відновлення ускладнюється низкою об'єктивних обмежень, серед яких нестабільність фінансових ресурсів, логістичні бар'єри, високі ризики зовнішніх ринків та посилення міжнародної конкуренції.

За таких умов особливу роль відіграють економічні механізми підтримки експорту, що виступають інструментом державного впливу на розвиток експортного потенціалу та забезпечення сталого виходу підприємств на міжнародні ринки. Проте наявна система експортної підтримки в Україні характеризується фрагментарністю, недостатньою узгодженістю інструментів та обмеженою доступністю для малого і середнього бізнесу, що знижує її ефективність у контексті відновлення економіки. Відсутність комплексного підходу до формування та реалізації економічних механізмів підтримки експорту зумовлює потребу в їх науковому осмисленні, оцінці результативності та визначенні пріоритетних напрямів удосконалення з метою забезпечення інтеграції українських підприємств у глобальний економічний простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування та реалізації економічних механізмів підтримки експорту, а також інтеграції національних підприємств у світові ринки, знайшла відображення у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. У дослідженнях зосереджено увагу на теоретичних засадах експортної політики, інструментах державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також на ролі експорту як чинника економічного зростання та структурної модернізації економіки.

Вітчизняні науковці аналізують особливості розвитку експортного потенціалу України, вплив фінансово-кредитних, податкових і митних стимулів на активізацію експортної діяльності підприємств, а також функціонування інституцій експортної підтримки в умовах євроінтеграції. У низці робіт розкрито проблеми доступу суб'єктів господарювання, насамперед малого і середнього бізнесу, до механізмів державної підтримки експорту, а також обґрунтовано необхідність удосконалення експортно-орієнтованої політики з урахуванням викликів глобалізації та кризових явищ у світовій економіці.

Р. Білик [1] у своїх дослідженнях аналізує ключові механізми модернізації національної економіки в умовах глобалізації, зосереджуючи увагу на чинниках та інструментах інноваційного розвитку. Автор обґрунтовує, що оновлення інноваційної політики та формування ефективних механізмів запуску інноваційних процесів є визначальними умовами підвищення конкурентоспроможності економіки в період глибоких структурних трансформацій. Особливий акцент зроблено на необхідності стратегічного підходу до розвитку інноваційної інфраструктури та стимулювання інвестицій у нові технології. Г. Вербицька [2], розглядає механізми державного регулювання інноваційної діяльності крізь призму забезпечення економічної безпеки. У роботі проаналізовано роль публічних інструментів — законодавчих, фінансових і організаційних — у формуванні сприятливого середовища для інноваційного розвитку. Авторка підкреслює, що без системної державної підтримки інноваційних процесів неможливо гарантувати стійкий розвиток національної економіки та захист її стратегічних інтересів. О. Зелінська та Н. Галазюк [3], досліджують процеси адаптації зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств до сучасних викликів, зумовлених повномасштабною війною та трансформацією глобальних торговельних умов. У роботі здійснено діагностику стану зовнішньоекономічної діяльності, ідентифіковано ключові проблеми та обґрунтовано стратегічні напрями її трансформації, серед яких диверсифікація ринків збуту, активізація інноваційної діяльності та адаптація до міжнародних стандартів. О. Олійник та В. Ксендзук [4], аналізують вплив режиму воєнного стану на управління зовнішньоторговельною діяльністю України. Автори досліджують зміни в державних підходах до регулювання експортно-імпортних операцій, акцентують увагу на викликах функціонування зовнішньої торгівлі в умовах безпекових обмежень та пропонують напрями підвищення ефективності

державних інструментів управління зовнішньоекономічною діяльністю з метою мінімізації негативних наслідків для національної економіки. Ю. Орел, А. Прочан та О. Нестеренко [5], зосереджують увагу на аналізі ключових чинників і пріоритетних напрямів післявоєнного економічного відновлення України. У дослідженні окреслено основні виклики, що постають перед національною економікою, та обґрунтовано необхідність комплексної реконструкції економічних структур. Особливе значення надається розвитку інфраструктури, підтримці підприємництва й інновацій, а також нарощуванню експортного потенціалу як важливої умови інтеграції України у світові ринки та досягнення сталого економічного зростання.

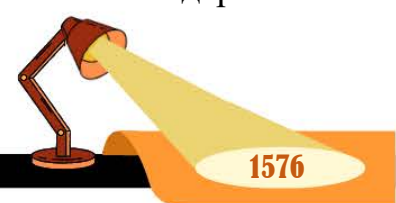
Зарубіжні дослідження зосереджуються на аналізі ефективності експортно-кредитних агентств, механізмів експортного страхування, програм державних гарантій та субсидування експорту як інструментів підвищення конкурентоспроможності національних виробників на міжнародних ринках. Значну увагу приділено ролі держави у формуванні сприятливого інституційного середовища для розвитку експорту, а також впливу інноваційної та промислової політики на інтеграцію підприємств у глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Водночас, незважаючи на наявний науковий доробок, питання адаптації економічних механізмів підтримки експорту до умов відновлення національної економіки України залишаються недостатньо опрацьованими. Потребує подальшого дослідження комплексний підхід до поєднання різних інструментів експортної підтримки з урахуванням сучасних геоекономічних викликів, що зумовлює актуальність і наукову значущість обраної теми.

Метою статті є обґрунтування ролі та значення економічних механізмів підтримки експорту у забезпеченні інтеграції українських підприємств у світові ринки в період відновлення національної економіки, а також визначення пріоритетних напрямів удосконалення державної експортної політики з урахуванням сучасних викликів, євроінтеграційних процесів і потреб підвищення конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. Інтеграція українських підприємств у світові ринки в період відновлення національної економіки є складним багатовимірним процесом, що потребує активної участі держави у формуванні сприятливого економічного середовища для розвитку експортної діяльності. В умовах обмеженого внутрішнього попиту, руйнування виробничої та логістичної інфраструктури, дефіциту фінансових ресурсів і зростання зовнішньоекономічних ризиків експорт виступає одним із ключових джерел валютних надходжень та важливим чинником макроекономічної стабілізації. Саме активізація експортної діяльності створює передумови для відновлення виробництва, збереження зайнятості та підвищення інвестиційної привабливості національної економіки.

За таких умов особливого значення набувають економічні механізми підтримки експорту, які покликані знизити бар'єри виходу підприємств на

зовнішні ринки та посилити їх конкурентні позиції. Зазначені механізми охоплюють сукупність взаємопов'язаних фінансових, податкових, митних та інституційних інструментів, спрямованих на мінімізацію витрат і ризиків суб'єктів господарювання у процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності [6-7]. Їх ефективне застосування дозволяє сформувати стабільні умови для розширення експорту та інтеграції українських підприємств у глобальні економічні процеси (табл.1).

Таблиця 1.

Основні економічні механізми підтримки експорту та їх функції

Механізм підтримки	Сутність	Основні функції та ефекти
Фінансово-кредитні інструменти	Пільгове кредитування, державні гарантії, експортне страхування	Забезпечення доступу до фінансових ресурсів; мінімізація ризиків неплатежів; підтримка модернізації виробництва; підвищення довіри іноземних партнерів
Податкові стимули	Пільгові режими оподаткування, спрощене відшкодування ПДВ	Зниження фіскального навантаження; зменшення адміністративних витрат; стимулювання малого і середнього бізнесу до участі в експорті
Митні стимули	Оптимізація митного адміністрування, прискорення процедур оформлення	Скорочення часу на проходження митних процедур; підвищення прозорості зовнішньоекономічних операцій
Інституційна підтримка	Державні та напівдержавні організації, агентства підтримки експорту	Надання інформації про ринки та стандарти; сприяння участі у виставках і торговельних місіях; підвищення експортної компетентності підприємств
Інформаційно-консультаційні заходи	Аналітичні дослідження, консультації з міжнародних стандартів	Зменшення інформаційних бар'єрів; підвищення готовності підприємств до інтеграції у глобальні ланцюги створення доданої вартості

Джерело: сформовано авторами

Автори в таблиці демонструють ключові інструменти державної підтримки експорту, їх сутність та основні функції. Вона показує, яким чином фінансово-кредитні, податкові, митні, інституційні та інформаційно-консультаційні механізми сприяють підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств, зниженню ризиків при виході на зовнішні ринки та інтеграції у глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Важливе місце у системі економічної підтримки експорту посідають фінансово-кредитні інструменти, зокрема пільгове кредитування, державні гарантії та

експортне страхування. Їх використання сприяє забезпеченню доступу підприємств до фінансових ресурсів, необхідних для модернізації виробництва, виконання експортних контрактів і зниження ризиків неплатежів. У період відновлення економіки такі інструменти відіграють вирішальну роль у підтримці безперервності виробничих процесів та підвищенні довіри іноземних партнерів до українських експортерів [8-10].

Доповненням фінансових механізмів виступають податкові та митні стимули, які формують фіскально сприятливе середовище для здійснення експортної діяльності. Спрощення процедур відшкодування податку на додану вартість, оптимізація митного адміністрування та запровадження стимулюючих податкових режимів сприяють зниженню адміністративних і часових витрат експортерів. Особливого значення такі заходи набувають для малого і середнього бізнесу, участь якого у зовнішній торгівлі є необхідною умовою диверсифікації експортної структури та розширення географії збуту української продукції [13].

Поряд із фінансово-фіскальними інструментами вагому роль відіграють інституційні та інформаційно-консультаційні механізми підтримки експорту. Діяльність спеціалізованих інституцій експортної підтримки спрямована на забезпечення підприємств інформацією про кон'юнктуру світових ринків, вимоги міжнародних стандартів і технічного регулювання, а також на сприяння участі у торговельних місіях і міжнародних виставках [14]. Це дозволяє зменшити інформаційну асиметрію, підвищити рівень експортної компетентності підприємств і прискорити їх включення у глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Водночас результативність економічних механізмів підтримки експорту значною мірою залежить від узгодженості державної експортної політики та її відповідності стратегічним цілям відновлення національної економіки. Фрагментарність інструментів підтримки, обмеженість фінансових ресурсів і недосконалість нормативно-правового регулювання знижують їх практичну ефективність. У зв'язку з цим актуалізується необхідність формування комплексного підходу до розвитку системи економічних механізмів підтримки експорту, який передбачає координацію дій органів державної влади, фінансових інституцій і бізнесу з урахуванням євроінтеграційних процесів та сучасних глобальних викликів (табл.2).

Таблиця 2.

Проблеми та виклики реалізації економічних механізмів підтримки експорту

Проблема / виклик	Сутність	Наслідки для підприємств та економіки
Фрагментарність інструментів	Недостатня координація між різними механізмами підтримки	Зниження ефективності державної політики; неузгодженість дій підприємств
Обмеженість фінансових ресурсів	Недостатнє фінансування пільгових кредитів, гарантій, страхування	Ускладнення модернізації виробництва; обмеження масштабів експорту
Недосконалість нормативно-правового регулювання	Відсутність чітких правил та стандартів	Збільшення ризиків для експортерів; підвищення адміністративних бар'єрів
Обмежений доступ малого і середнього бізнесу	Недостатня інформація та ресурси для участі в експорті	Зменшення кількості потенційних експортерів; концентрація переваг у великих компаній
Вплив глобальних економічних викликів	Конкуренція, нестабільність ринків, кризові явища	Підвищення ризиків виходу на зовнішні ринки; необхідність адаптації інструментів підтримки

Джерело: сформовано авторами

Дана таблиця систематизує основні проблеми та обмеження, що знижують ефективність економічних механізмів підтримки експорту в Україні. Вона відображає фрагментарність інструментів, обмеженість фінансування, недосконалість нормативно-правового регулювання, обмежений доступ малого і середнього бізнесу та вплив глобальних економічних викликів, а також їхні наслідки для підприємств та національної економіки.

Таким чином, економічні механізми підтримки експорту виступають ключовим інструментом інтеграції українських підприємств у світові ринки та забезпечення стійкого відновлення національної економіки. Їх послідовне вдосконалення та системне впровадження створюють передумови не лише для зростання експортних показників, а й для довгострокової структурної модернізації економіки України.

Висновки. Економічні механізми підтримки експорту виступають ключовим інструментом інтеграції українських підприємств у світові ринки та забезпечення відновлення національної економіки. Їх ефективне застосування, включно з фінансово-кредитними, податковими, митними, інституційними та інформаційно-консультаційними інструментами, сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств, зменшенню ризиків зовнішньоекономічної діяльності та створенню сприятливих умов для зростання виробництва та зайнятості.

Разом із тим, наявні проблеми, зокрема фрагментарність механізмів, обмежене фінансування та недосконалість нормативно-правова база, потребують

системного підходу та вдосконалення державної експортної політики. Удосконалення цих механізмів, стимулювання інноваційної активності підприємств та їх адаптація до міжнародних стандартів дозволять не лише збільшити обсяги експорту, а й забезпечити довгострокову структурну модернізацію економіки України та підвищення її стійкості до глобальних викликів.

Література:

1. Білик Р.С. Механізми інноваційної модернізації економіки в умовах глобального розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 26. Ч. 1. С. 17-24.
2. Вербицька Г. Л. Публічні механізми розвитку інноваційної діяльності як фактор забезпечення економічної безпеки України. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Вип 20. Т.2. С. 86-95.
3. Зелінська О., Галазюк Н. Трансформація зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах сучасних викликів. Економіка та суспільство. 2024. №70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-60>
4. Олійник О. В., Ксендзук В. В. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю країни в умовах воєнного стану. Економіка, управління та адміністрування. 2022. №4 (102). С. 50–60. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)-50-60](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102)-50-60)
5. Орел Ю. Л., Прочан А. О., Нестеренко О. П. Перспективи післявоєнного відновлення економіки України: реалії сьогодення. Академічні візії. 2024. No31. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1060> (дата звернення: 14.12.2025).
6. Кваша С., Павленко О., Вакуленко В. Наукові засади розвитку зовнішньоекономічної діяльності в контексті міжнародних відносин України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2024. №61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-6>
7. Криштанович М.Ф. (2017). Механізми державного управління щодо забезпечення економічної безпеки підприємств в Україні. Інвестиції: практика та досвід. № 16. С. 22-26.
8. Шугалій А. Сучасні тенденції і проблеми зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах воєнного стану. Економічний вісник університету. 2023. №18 (1). С. 65-76. DOI: <https://doi.org/10.31470/2306-546X2023-56-65-76>
9. Тульчинська С. О., Копійка С. В. Проблеми забезпечення ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств в умовах воєнного стану. Агросвіт. 2023. № 24. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.24.17>
10. Sylkin, O., Kryshtanovych, M., Bekh, Y., & Riabeka, O. (2020). METHODOLOGY OF FORMING MODEL FOR ASSESSING THE LEVEL FINANCIAL SECURITY. Методика оцінки фінансової безпеки ІТ підприємств. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 42(3), 391-398. <https://doi.org/10.15544/mts.2020.39> <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/index>
11. Штангрет А., Силкін О., Шляхетко В. Трудова міграція як зовнішня загроза для кадрової безпеки підприємства. № 10(38), 2024. Наукові інновації та передові технології. С. 190-201. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10\(38\)-190-201](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10(38)-190-201)
12. Штангрет А., Силкін О. Безпекові аспекти управління персоналом в умовах гіпердинамічного зовнішнього середовища. № 9(37), 2024. Наукові інновації та передові технології. С. 227-237. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-9\(37\)-227-237](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-9(37)-227-237)
13. Чорненька О. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства в умовах цифрової економіки. Економіка та суспільство. 2024. №68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-32>

14. Чичкало-Кондрацька І.Б. Титаренко Л.М. (2025). Національна економіка України в системі міжнародних економічних відносин: ретроспектива та сучасні виклики. «Ефективна економіка» № 2. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.2.14>

References:

1. Bilyk R.S. (2019). Mekhanizmy innovatsiyoi modernizatsiyi ekonomiky v umovakh hlobal'noho rozvytku. [Mechanisms of innovative modernization of the economy in the context of global development]. Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Issue 26. Part 1. P. 17-24.

2. Verbytska G. L. (2020). Publichni mekhanizmy rozvytku innovatsiyoi diyal'nosti yak faktor zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky Ukrainy. [Public mechanisms for the development of innovative activity as a factor in ensuring the economic security of Ukraine]. Current problems of the development of the regional economy. Issue 20. Vol. 2. P. 86-95.

3. Zelinska O., Galazyuk N. (2024). Transformatsiya zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti vitchyznyanykh pidpryyemstv v umovakh suchasnykh vyklykiv. [Transformation of foreign economic activity of domestic enterprises in the context of modern challenges]. Economy and Society. No. 70.

4. Oliynyk O. V., Ksendzuk V. V. (2022). Derzhavne upravlinnya zovnishn'otorhovel'noyu diyal'nistyu krayiny v umovakh voyennoho stanu. [State management of foreign trade activities of the country under martial law]. Economics, management and administration. No. 4 (102). pp. 50–60.

5. Orel Yu. L., Prochan A. O., Nesterenko O. P. Perspektyvy pislyavoyennoho vidnovlennya ekonomiky Ukrainy: realiyi s'ohodennya. [Prospects for the post-war recovery of the Ukrainian economy: current realities]. Academic Visions. 2024. No. 31. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1060> (access date: 14.12.2025).

6. Kvasha S., Pavlenko O., Vakulenko V. (2024). Naukovi zasady rozvytku zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti v konteksti mizhnarodnykh vidnosyn Ukrainy v umovakh voyennoho stanu. [Scientific principles of the development of foreign economic activity in the context of international relations of Ukraine under martial law]. Economy and Society. No. 61.

7. Kryshtanovych M.F. (2017). Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnya shchodo zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstv v Ukraini. [Mechanisms of public administration for ensuring the economic security of enterprises in Ukraine]. Investments: practice and experience. No. 16. pp. 22-26.

8. Shugaliy A. (2023). Suchasni tendentsiyi i problemy zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti pidpryyemstv v umovakh voyennoho stanu. [Modern trends and problems of foreign economic activity of enterprises under martial law]. Economic Bulletin of the University. No. 18 (1). pp. 65-76.

9. Tulchynska S. O., Kopyyka S. V. (2023). Problemy zabezpechennya efektyvnoho upravlinnya zovnishn'oekonomichnoyu diyal'nistyu pidpryyemstv v umovakh voyennoho stanu. [Problems of ensuring effective management of foreign economic activities of enterprises under martial law]. Agrosvit. No. 24.

10. Sylkin, O., Kryshtanovych, M., Bekh, Y., & Riabeka, O. (2020). METHODOLOGY OF FORMING MODEL FOR ASSESSING THE LEVEL FINANCIAL SECURITY. [Methodology for assessing the financial security of IT enterprises]. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 42(3), pp.391-398.

11. Shtangret A., Sylkin O., Shlyakhetko V. (2024). Trudova mihratsiya yak zovnishnya zahroza dlya kadrovoyi bezpeky pidpryyemstva. [Labor migration as an external threat to the personnel security of the enterprise]. No. 10(38). Scientific innovations and advanced technologies. pp. 190-201.

12. Shtangret A., Silkin O. (2024). Bezpekovi aspekty upravlinnya personalom v umovakh hiperdynamichnoho zovnishn'oho seredovyshcha. [Security aspects of personnel management in a hyperdynamic external environment]. No. 9(37). Scientific innovations and advanced technologies. pp. 227-237.

13. Chornenka O. (2024). Menedzhment zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti pidpryyemstva v umovakh tsyfrovoyi ekonomiky. [Management of foreign economic activity of an enterprise in the conditions of a digital economy]. Economy and Society. No. 68.

14. Chychkalo-Kondratska I.B. Tytarenko L.M. (2025). Natsional'na ekonomika Ukrayiny v systemi mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosyn: retrospektyva ta suchasni vyklyky. [National Economy of Ukraine in the System of International Economic Relations: Retrospective and Modern Challenges]. "Effective Economy" No. 2.

